

Jerzy Błaszczyk

**Zachorowania na nowotwory złośliwe we Wrocławiu w latach 1984-2013
– 30 lat obserwacji epidemii**

Dane w opracowaniu pochodzą z Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów. Oparte są na Karcie Zgłoszenia Nowotworu MZ/N-1a, która jest narzędziem Ustawy o Statystyce Publicznej.

Według danych GUS w roku 2013 miasto Wrocław liczyło 632.067 mieszkańców, stwierdzono w nim 3.195 nowych zachorowań na nowotwory i 1.778 zgonów z powodu nowotworów złośliwych. Nowotwory złośliwe stanowiły przyczynę 27,4% wszystkich zgonów. Uwzględniając ostatnio notowane wskaźniki 45,8% przeżyć 5-letnich chorych na nowotwory szacujemy, że ponad 40% obecnych mieszkańców Wrocławia będzie chorowało w swoim życiu na nowotwór złośliwy.

Liczba 3.195 zachorowań dotyczy nowotworów stwierdzonych w roku 2013. Łącznie z chorymi z lat wcześniejszych, podlegających 5-letniej obserwacji można szacować, że opieką onkologiczną objętych jest około 12 tysięcy mieszkańców Wrocławia chorych na nowotwory złośliwe.

ZACHOROWANIA W ROKU 2013

W 2013 roku w Dolnośląskim Rejestrze Nowotworów zarejestrowano wśród mieszkańców Wrocławia 3.195 nowych zachorowań na nowotwory złośliwe (ICD-10: C00 – C97), 1.530 u mężczyzn i 1.665 u kobiet (Tabela 1). Zachorowania mężczyzn stanowiły 47,9%, a kobiet 52,1% wszystkich zarejestrowanych nowotworów. Ponadto stwierdzono 150 nowotworów przedinwazyjnych (ICD-10: D00 – D09), 66 u mężczyzn i 84 u kobiet.

Najczęściej występującymi umiejscowieniami nowotworów u mężczyzn były gruczoł krokowy (17,1%), płuco (16,1%), jelito grube (okrężnica i odbytnica – 14,2%), a u kobiet piersi (23,5%), płuco (10,9%) i jelito grube (10,4%).

Łącznie 12,8% wszystkich zachorowań u kobiet stanowiły nowotwory złośliwe narządów płciowych: trzonu macicy (6,1%), jajnika (4,1%) oraz szyjki macicy (2,6%).

Tab.1 Zachorowania na nowotwory złośliwe we Wrocławiu według umiejscowienia i płci, 2013

Umiejscowienie	ICD-10	Mężczyźni	%	Kobiety	%
Wszystkie umiejscowienia	C00-C97	1.530	100	1.665	100
Warga, jama ustna i gardło	C00-C14	45	2,9	33	2,0
Warga	C00	2	0,1	1	0,1
Język	C01-C02	7	0,5	7	0,4
Gruczoły ślinowe	C07-C08	5	0,3	1	0,1
Dno jamy ustnej	C04	2	0,1	1	0,1
Gardło	C09-C14	23	1,5	7	0,4
Inne i nieokreślone	C03,C05-C06	6	0,4	16	1,0
Narządy trawienne i otrzewna	C15-C26	380	24,8	310	18,6
Przełyk	C15	13	0,8	4	0,2
Żołądek	C16	74	4,8	47	2,8
Okrężnica	C18	147	9,6	120	7,2
Odbytnica	C19-C21	70	4,6	53	3,2
Wątroba i pęcherzyk żółciowy	C22-C23	26	1,7	26	1,6
Trzustka	C25	39	2,5	44	2,6
Inne i nieokreślone	C17,C24,C26	11	0,7	16	1,0
Narządy oddechowe	C30-C39	281	18,4	189	11,4
Krtąń	C32	29	1,9	4	0,2
Płuco	C33-C34	246	16,1	181	10,9
Inne i nieokreślone	C30-C31, C37-C39	6	0,4	4	0,2
Kość, tkanka łączna i skóra	C40-C49	233	15,2	272	16,3
Kość	C40-C41	2	0,1	6	0,4
Tkanka łączna	C45-C49	11	0,7	9	0,5
Czerniak złośliwy	C43	23	1,5	35	2,1
Skóra	C44	197	12,9	222	13,3
Piersi	C50	2	0,1	391	23,5
Narządy płciowe żeńskie	C51-C58	x	-	226	13,6
Szyjka macicy	C53	x	-	44	2,6
Trzon macicy	C54	x	-	102	6,1
Jajnik	C56-C57	x	-	69	4,1
Inne i nieokreślone	C51-52,C55,C58	x	-	11	0,7
Narządy płciowe męskie	C60-C63	293	19,2	x	-
Gruczoł krokowy	C61	261	17,1	x	-

Jądro	C62	28	1,8	x	-
Inne i nieokreślone	C60,C63	4	0,3	x	-
Narządy moczowe	C64-C68	132	8,6	80	4,8
Pęcherz moczowy	C67	79	5,2	34	2,0
Nerka i inne umiejscowienia	C64-66,C68	53	3,5	46	2,8
Oko, mózg i układ nerwowy	C69-C72	48	3,1	26	1,6
Gruzoły wydzielania wewnętrzn.	C73-C75	8	0,5	30	1,8
Tarczyca	C73	5	0,3	30	1,8
Inne	C74-C75	3	0,2	0	0,0
Białaczki	C91-C95	25	1,6	19	1,1
Inne tkanki limfat. i krwiotw.	C81-85,C88,C90,C96	53	3,5	31	1,9
Choroba Hodgkina	C81	11	0,7	3	0,2
Szpiczak mnogii	C90,C96	14	0,9	12	0,7
Inne chłoniaki	C82-85, C88	28	1,8	16	1,0
Inne i nieokreślone umiejscowienia	C76-C80	30	2,0	58	3,5

Nowotwory przedinwazyjne	D00-D09	66		84	
---------------------------------	----------------	-----------	--	-----------	--

W 2013 roku woj. dolnośląskie liczyło 2.909.997, mieszkańcy Wrocławia stanowili więc 21,7% populacji dolnośląskiej. Jednocześnie udział zachorowań na nowotwory był większy i wynosił 25,7% (Tabela 2). Jeszcze większy był udział Wrocławia w porównaniu z pozostałą częścią województwa w następujących umiejscowieniach nowotworów: kość, tkanka łączna i skóra (38%), piersć (27,5%), Oko, mózg i układ nerwowy (29,8%) oraz narządy płciowe męskie (30,4%).

Tab.2 Udział Wrocławia w zachorowaniach na nowotwory złośliwe mieszkańców woj. dolnośląskiego w 2013 roku

Umiejscowienie	ICD-10	Dolny Śląsk	W tym Wrocław	%
Wszystkie umiejscowienia	C00-C97	12.456	3195	25,7
Warga, jama ustna i gardło	C00-C14	362	78	21,5
Warga	C00	24	3	12,5
Język	C01-C02	75	14	18,7
Gruzoły ślinowe	C07-C08	29	6	20,7
Dno jamy ustnej	C04	30	3	10,0
Gardło	C09-C14	132	30	22,7
Inne i nieokreślone	C03,C05-C06	72	22	30,6
Narządy trawienne i otrzewna	C15-C26	2.807	690	24,6
Przełyk	C15	98	17	17,3
Żołądek	C16	487	121	24,8
Okreźnica	C18	948	267	28,2
Odbytnica	C19-C21	619	123	19,9
Wątroba i pęcherzyk żółciowy	C22-C23	239	52	21,8
Trzustka	C25	312	83	26,6
Inne i nieokreślone	C17,C24,C26	104	27	26,0
Narządy oddechowe	C30-C39	2.066	470	22,7
Krtąń	C32	177	33	18,6
Płuco	C33-C34	1852	427	23,1
Inne i nieokreślone	C30-C31, C37-C39	37	10	27,0
Kość, tkanka łączna i skóra	C40-C49	1.330	505	38,0
Kość	C40-C41	20	8	40,0
Tkanka łączna	C45-C49	82	20	24,4

Czerniak złośliwy	C43	187	58	31,0
Skóra	C44	1.041	419	40,2
Pierś	C50	1.427	393	27,5
Narządy płciowe żeńskie	C51-C58	1.072	226	21,1
Szyjka macicy	C53	257	44	17,1
Trzon macicy	C54	439	102	23,2
Jajnik	C56-C57	302	69	22,8
Inne i nieokreślone	C51-52,C55,C58	74	11	14,9
Narządy płciowe męskie	C60-C63	964	293	30,4
Gruzoł krokowy	C61	848	261	30,8
Jądro	C62	84	28	33,3
Inne i nieokreślone	C60,C63	32	4	12,5
Narządy moczowe	C64-C68	977	212	21,7
Pęcherz moczowy	C67	524	113	21,6
Nerka i inne umiejscowienia	C64-66,C68	453	99	21,9
Oko, mózg i układ nerwowy	C69-C72	248	74	29,8
Gruzoły wydzielania wewnętrznego	C73-C75	161	38	23,6
Tarczycyca	C73	144	35	24,3
Inne	C74-C75	17	3	17,6
Białaczki	C91-C95	227	44	19,4
Inne tkanki limfat. i krwiotwórczej	C81-85,C88,C90,C96	399	84	21,1
Choroba Hodgkina	C81	55	14	25,5
Szpiczak mnogi	C90,C96	117	26	22,2
Inne chłoniaki	C82-85, C88	227	44	19,4
Nowotwory przedinwazyjne	D00-D09	416	88	21,2

Tabela 3 pokazuje, że znaczny wzrost liczb zachorowań w 2013 roku zaczynał się od 55 roku życia, w każdej z 5-letnich grup wieku do 84 roku życia wystąpiło ponad 10% wszystkich nowotworów. Największy udział u obu płci miały grupy chorych 60-64 i 65-69 lat – łącznie w tych grupach wieku wystąpiło ponad 30% wszystkich zachorowań.

Tab.3 Udział grup wieku w zachorowaniach na nowotwory złośliwe mieszkańców Wrocławia w 2013 roku

Grupa wieku	Mężczyźni zachorowań	%	Kobiety zachorowań	%	Razem zachorowań	%
0-4	3	0,2	0	0,0	3	0,1
5-9	3	0,2	0	0,0	3	0,1
10-14	1	0,1	0	0,0	1	0,0
15-19	2	0,1	4	0,2	6	0,2
20-24	6	0,4	2	0,1	8	0,2
25-29	10	0,6	13	0,7	23	0,7
30-34	19	1,2	21	1,2	40	1,2
35-39	13	0,8	31	1,8	44	1,3
40-44	19	1,2	49	2,8	68	2,0
45-49	27	1,7	66	3,8	93	2,8
50-54	70	4,4	88	5,0	158	4,7
55-59	10, 164	3	191	10,9	355	10,6
60-64	16, 263	5	264	15,0	527	15,7
65-69	15, 243	2	255	14,5	498	14,8

70-74	199	12, 5	201	11,4	400	11,9
75-79	206	12, 9	227	12,9	433	12,9
80-84	207	13, 0	186	10,6	393	11,7
85+	141	8,8	161	9,2	302	9,0

TRENDY 1984-2013

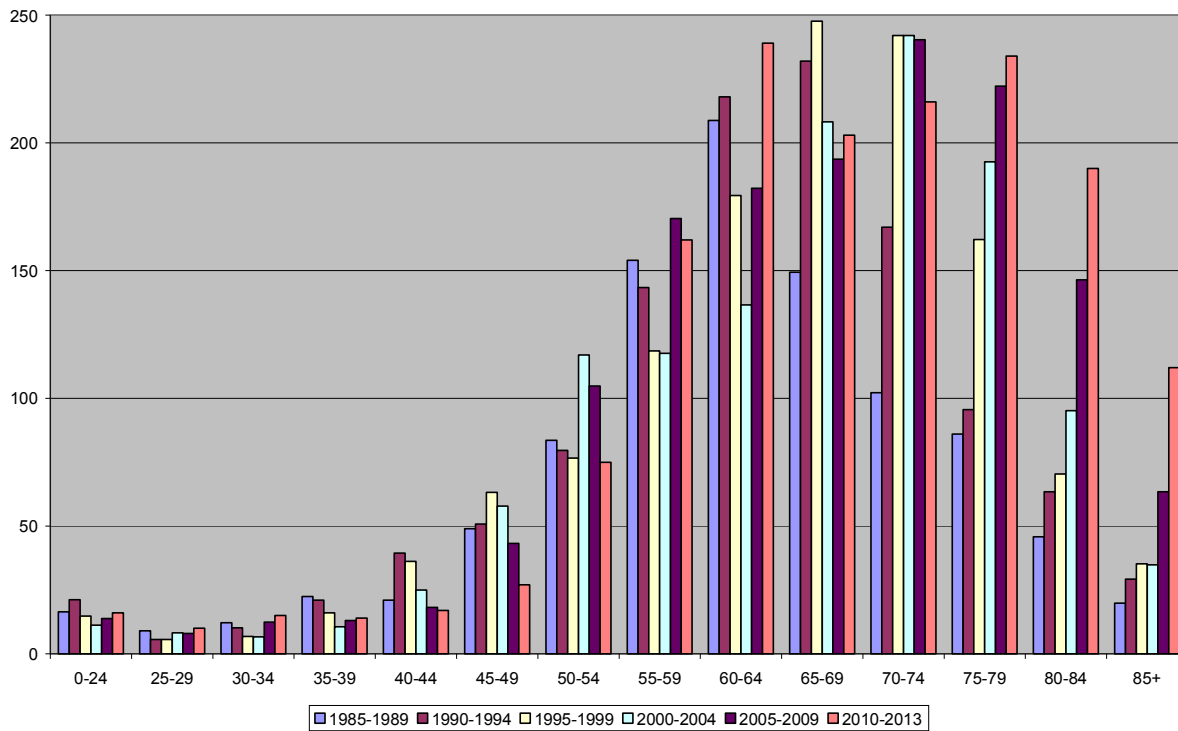
ZACHOROWANIA WEDŁUG WIEKU

Ryciny 1 i 2 pokazują zmiany średnich liczb zachorowań w grupach wieku obliczone w 5-letnich okresach od 1985 do 2013 roku. U obu płci zmniejszyła się liczba zachorowań przed 50-tym rokiem życia, natomiast znacznie wzrosła od 75-go roku życia.

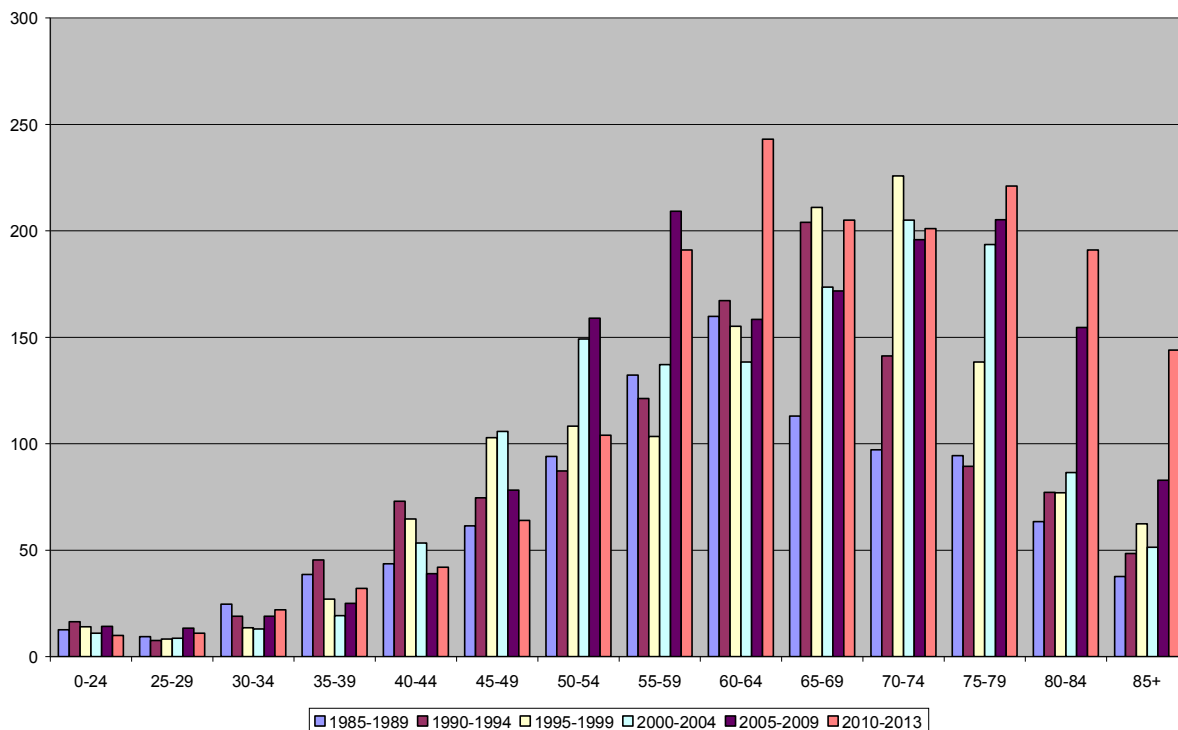
U mężczyzn w pięcioleciu 1985-1989 najczęściej zachorowań stwierdzano w grupie wieku 60-64, w latach 1990-1999 w grupie 65-69, od 2000 do 2009 roku w grupie 70-74 lata, natomiast w latach 2010-2013 ponownie w grupie 60-64 lata. Jednym z czynników tej zmiany jest starzenie się populacji, drugim – wzrost liczb zachorowań na nowotwory gruczołu krokowego.

U kobiet nastąpiło podobne przesunięcie się maksymalnych liczb zachorowań. W pięcioleciu 1985-1989 najczęściej zachorowań stwierdzano w grupie wieku 60-64, w latach 1990-1994 w grupie 65-69, od 1995 do 2004 roku w grupie 70-74 lata, w latach 2005-2009 najczęściej zachorowań dotyczyło dwóch grup wieku: 75-79 lat (starzenie się populacji) oraz 55-59 lat (badania przesiewowe i ich skutek – zwiększona liczba wykrytych nowotworów piersi i przedinwazyjnych raków szyjki macicy). W latach 2010-2013 podobnie, jak u mężczyzn, ponownie najczęściej zachorowań stwierdziliśmy w grupie 60-64 lata.

Ryc. 1 Średnie roczne liczby zachorowań na nowotwory złośliwe we Wrocławiu w przedziałach 5-letnich w okresie 1985-2013 według wieku, mężczyźni

Ryc. 2 Średnie roczne liczby zachorowań na nowotwory złośliwe we Wrocławiu w przedziałach 5-letnich w okresie 1985-2013 według wieku, kobiety

Poniżej przedstawiamy pełne dane o zachorowaniach według wieku w z lat 1984-2013.

Mężczyźni

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4	4	3	3	4	3	4	2	2	1	5	7	1	4	4			1	1		1		3	1	3	7	2	5	5	1	3
5-9	4	2	2	1	4	4	4	2	10	3	3	5		1	1		2		1				1	1	2		2	3	1	3
10-14	3	3	1	4	5	1	1	3	6	4	2	1	1	1	2	2			1	2	5	3	3	2		2	1		1	1
15-19	4	8	1	3	3		7	5	2	7	4	1	3	3	3	3	2		3	2	5	3	4	2	2	3	4	3	5	2
20-24	3	1	6	3	6	7	5	6	5	7	3	5	4	11	9	9	6	6	7	5	6	6	6	2	7	4	7	2	4	6
25-29	8	11	8	13	5	8	3	6	4	5	10	7	7	5	6	3	6	10	8	7	10	4	9	7	12	8	12	9	8	10
30-34	9	9	17	11	15	9	11	14	12	5	9	6	4	8	7	9	8	5	6	3	11	9	12	15	11	15	14	15	10	19
35-39	16	25	25	24	18	20	20	23	19	24	19	16	18	17	18	11	13	8	9	14	9	16	8	15	15	11	13	10	21	13
40-44	20	22	17	19	25	22	41	44	37	41	34	40	45	34	34	28	27	23	27	22	26	23	17	16	18	17	17	18	15	19
45-49	62	54	38	47	47	59	42	41	52	61	58	64	63	58	65	66	57	66	64	44	58	49	55	47	31	34	25	30	25	27
50-54	104	90	88	93	69	78	81	94	73	78	72	57	59	84	89	94	110	124	115	119	117	112	110	114	104	84	85	79	67	70
55-59	134	134	182	159	163	132	142	148	125	163	139	137	125	105	110	116	104	102	107	126	149	192	177	191	152	140	159	154	169	164
60-64	154	204	202	214	220	204	239	216	207	222	206	215	192	159	165	166	139	143	118	126	157	144	154	176	210	227	207	252	234	263
65-69	85	104	113	163	167	200	207	228	220	257	248	261	265	253	246	213	224	202	222	211	182	225	182	201	189	171	170	179	221	243
70-74	108	91	110	108	100	102	103	126	166	199	241	245	256	229	240	240	247	226	248	259	230	248	238	240	230	246	213	206	244	199
75-79	78	68	101	93	94	74	90	103	93	99	93	136	129	151	182	213	194	186	185	192	206	206	201	241	258	205	264	242	223	206
80-84	31	38	44	57	50	40	54	71	66	60	66	79	71	53	64	85	81	77	81	111	126	115	129	169	172	147	154	210	188	207
85+	17	14	19	23	26	17	27	34	28	31	26	34	26	42	39	35	38	30	36	37	33	42	60	50	86	79	86	119	100	141

Kobiety

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4	3	3		2	5	3	2	2	7	1	3	2	2	1	3	2		1	1	3		2	5	3	3	3	1	4		
5-9		1	1	1		4	3	1	6	1	2	3	1	1		1	1	2		2		3		3		2	2		1	
10-14	3		1	1	2	2	2	2	5	3	3	1	1	2	2	2			1	1			4	2		1	3	3		
15-19	3	1	3	4	2	5	3	3	3	3	5		2	4	5	4	4	5	4	3	2		2	2	3			1	1	4
20-24	4	5	6	2	3	6	4	4	4	6	4	5	12	7	4	3	3	4	2	10	6	10	8	5	4	6	4	3	5	2
25-29	15	11	11	6	5	14	9	7	9	6	7	6	8	12	9	6	7	7	8	14	7	10	8	13	19	17	11	12	9	13
30-34	28	24	29	30	23	17	23	18	24	14	16	19	14	13	11	11	10	12	12	14	17	16	23	19	22	15	27	16	24	21
35-39	42	34	43	35	34	47	34	59	50	43	41	34	31	20	28	22	24	19	16	12	25	28	23	20	30	24	20	30	47	31
40-44	33	44	43	48	42	41	63	79	69	79	75	63	79	62	60	59	47	53	72	45	50	30	43	42	30	50	37	37	43	49
45-49	71	66	62	63	63	53	63	63	75	90	82	104	84	105	120	101	98	102	106	113	110	103	80	75	64	69	61	71	59	66
50-54	103	112	81	115	81	81	89	87	81	97	82	98	99	94	120	130	149	165	151	116	165	178	163	165	146	143	123	101	105	88
55-59	133	139	128	145	121	128	133	122	123	118	110	119	117	97	90	94	106	116	141	165	158	199	196	243	224	184	197	200	177	191
60-64	130	140	162	156	175	166	162	154	183	180	157	180	143	169	144	140	134	139	157	146	116	119	145	164	180	184	216	233	258	264
65-69	60	90	95	112	141	127	171	206	222	222	199	216	232	221	196	190	190	172	180	154	172	174	171	192	157	165	165	194	205	255
70-74	100	91	110	98	97	90	112	117	135	165	177	215	212	258	215	229	208	215	187	215	200	208	182	207	178	204	223	190	190	201
75-79	74	83	79	113	84	113	91	110	94	77	75	98	114	119	174	187	166	177	210	204	211	197	194	208	205	222	218	218	219	227
80-84	47	47	56	74	68	72	73	75	80	73	85	74	87	86	73	65	61	67	83	100	121	149	146	158	155	165	163	223	191	186
85+	19	32	36	53	34	33	33	31	51	51	76	55	62	66	53	76	55	45	54	50	53	70	63	94	97	90	127	152	135	161

ZMIANY LICZB ZACHOROWAŃ

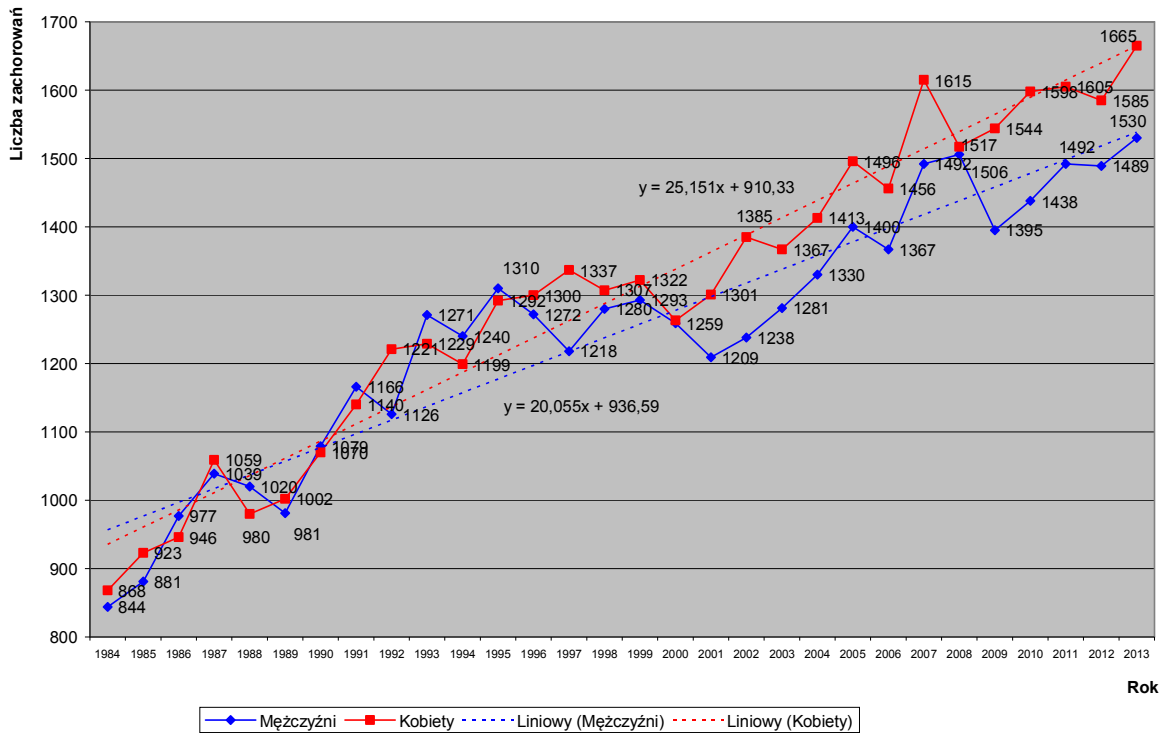
Analizie zmian w latach 1984-2013 poddano liczby zachorowań na nowotwory ogółem i najczęstsze umiejscowienia u obu płci.

We Wrocławiu, podobnie jak w całym województwie dolnośląskim, w badanym okresie stwierdzamy wzrost liczb rejestrowanych zachorowań w tempie 2% rocznie u mężczyzn i 3% u kobiet (Rycina 3). Każdego roku spodziewamy się wzrostu liczby zachorowań na nowotwory u mieszkańców Wrocławia o 20 u mężczyzn i 25 u kobiet.

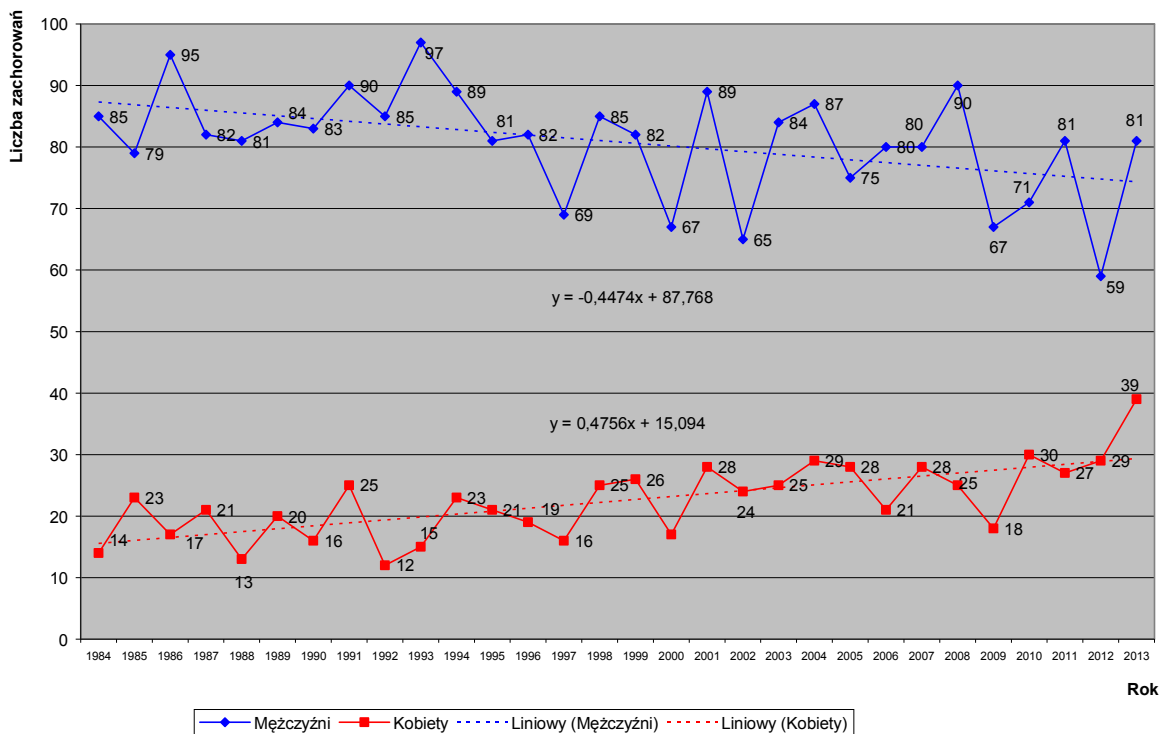
Najbardziej, bo pięciokrotnie wzrosła w badanym okresie 1984-2013 liczba stwierdzanych nowotworów gruczołu krokowego – z około 50 przed trzydziestu laty do 250 obecnie (Rycina 16). Czterokrotnie wzrosła liczba stwierdzanych nowotworów skóry – z 100 do 400 (Rycina 11), trzykrotnie okrężnicy, z 80 do 240 i czerniaka, z 20 do 60 (Ryciny 6 i 10). Ponadto stwierdzamy dwukrotny wzrost stwierdzanych nowotworów odbytnicy – z 70 do 140, piersi u kobiet – z 200 do 400, nerki z 60 do 110 i pęcherza moczowego – z 50 do 100 (Ryciny 7, 17-18).

W okresie 1984-2013 stwierdziliśmy ponad dwukrotny spadek liczb stwierdzanych inwazyjnych raków szyjki macicy – z 100 do 40, przy jednoczesnym wzroście wykrywanych raków *in situ* (Rycina 14). Odnotowaliśmy również niewielki spadek liczb zachorowań u mężczyzn dla nowotworów głowy i szyi oraz płuc, ale przy jednoczesnym wzroście zachorowań u kobiet (Ryciny 4, 9). Także liczby nowotworów żołądka wykazały spadek w trzydziestu latach, z około 130 do 110 rocznie (Rycina 5).

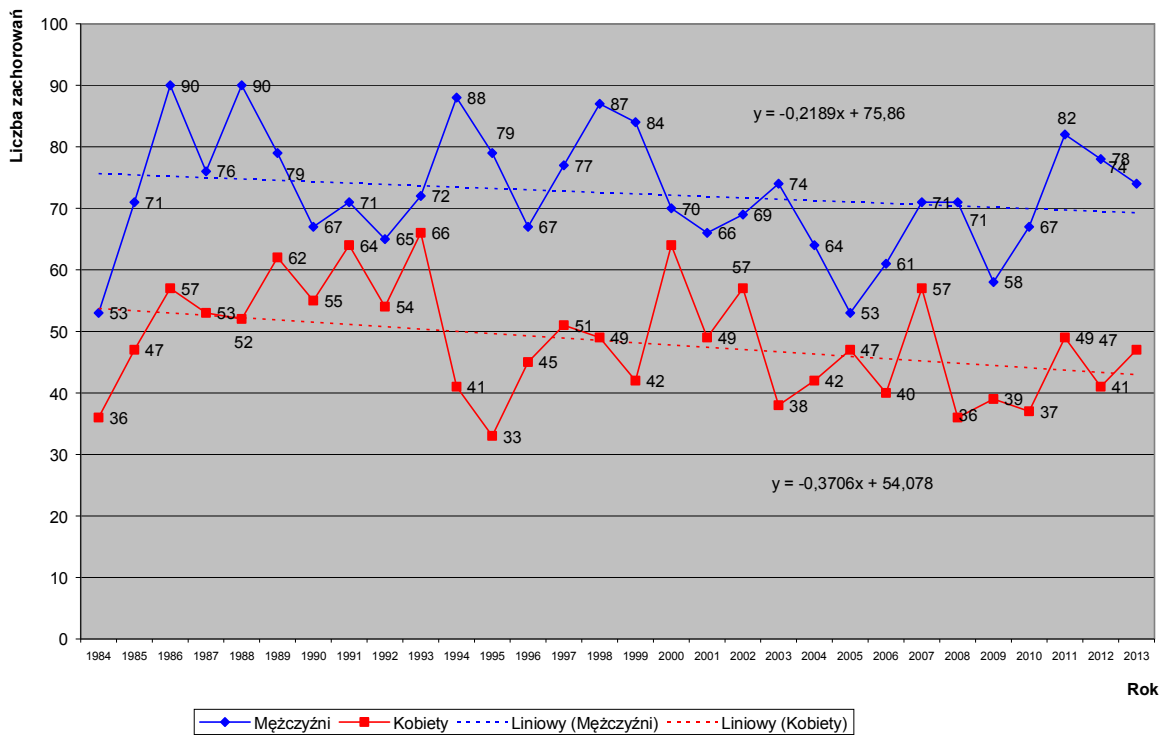
Ryc. 3 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory złośliwe ogółem (C00-C96) we Wrocławiu w latach 1984-2013

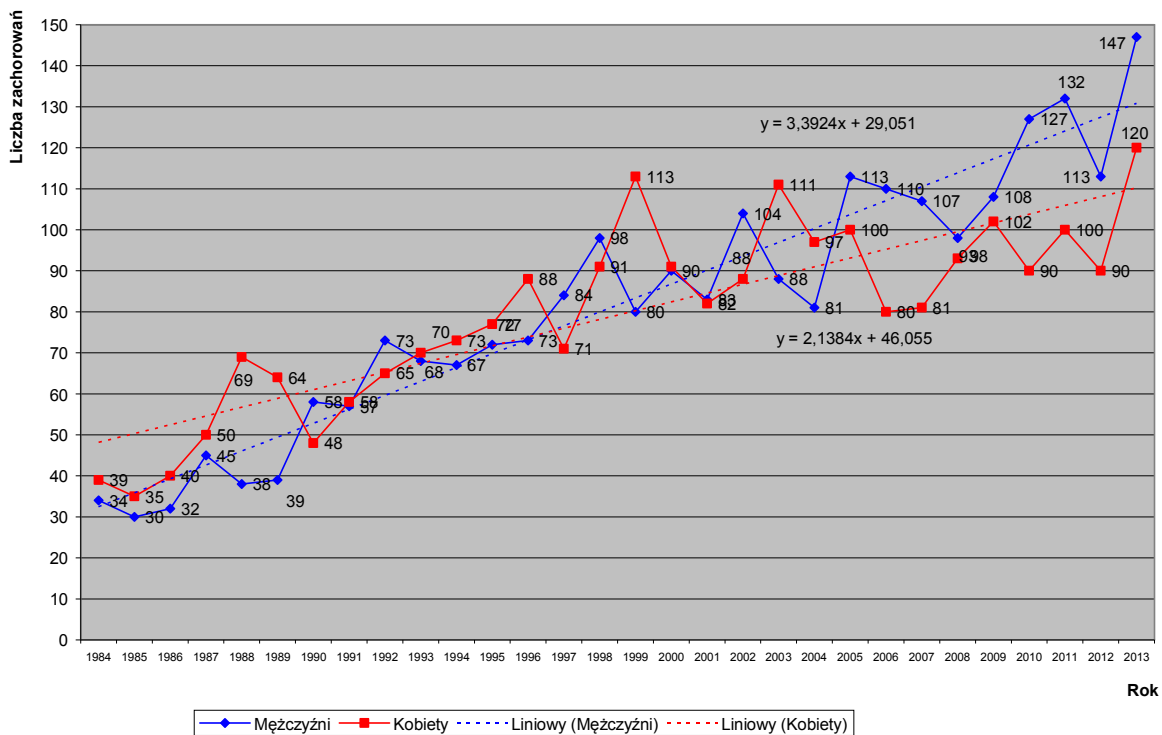
Ryc. 4 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory głowy i szyi (C00-C14, C32, C73) we Wrocławiu w latach 1984-2013

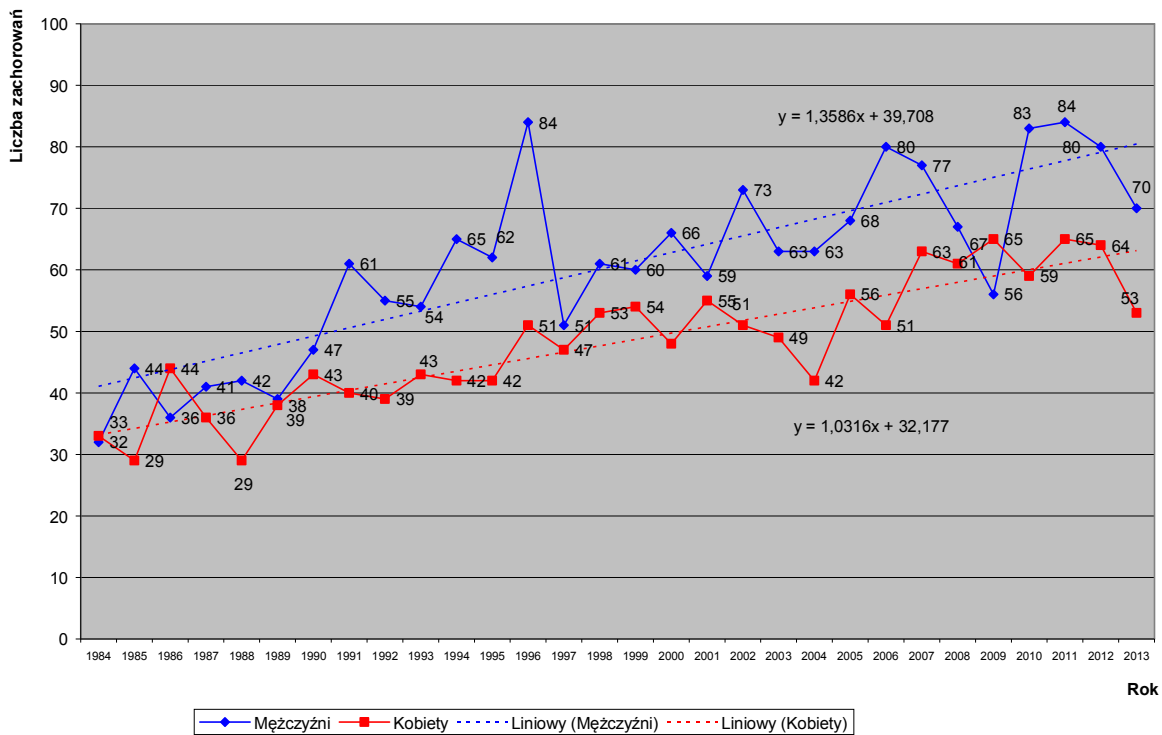
Ryc. 5 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory żołądka (C16) we Wrocławiu w latach 1984-2013

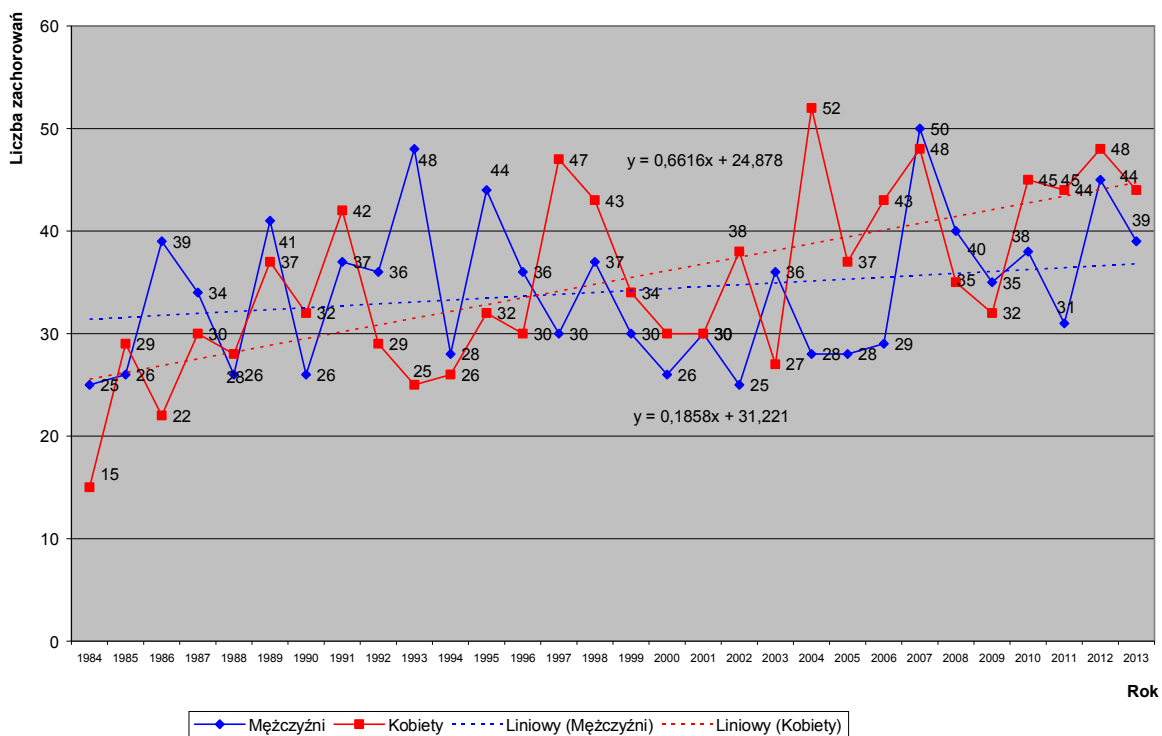
Ryc. 6 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory okrężnicy (C18) we Wrocławiu w latach 1984-2013

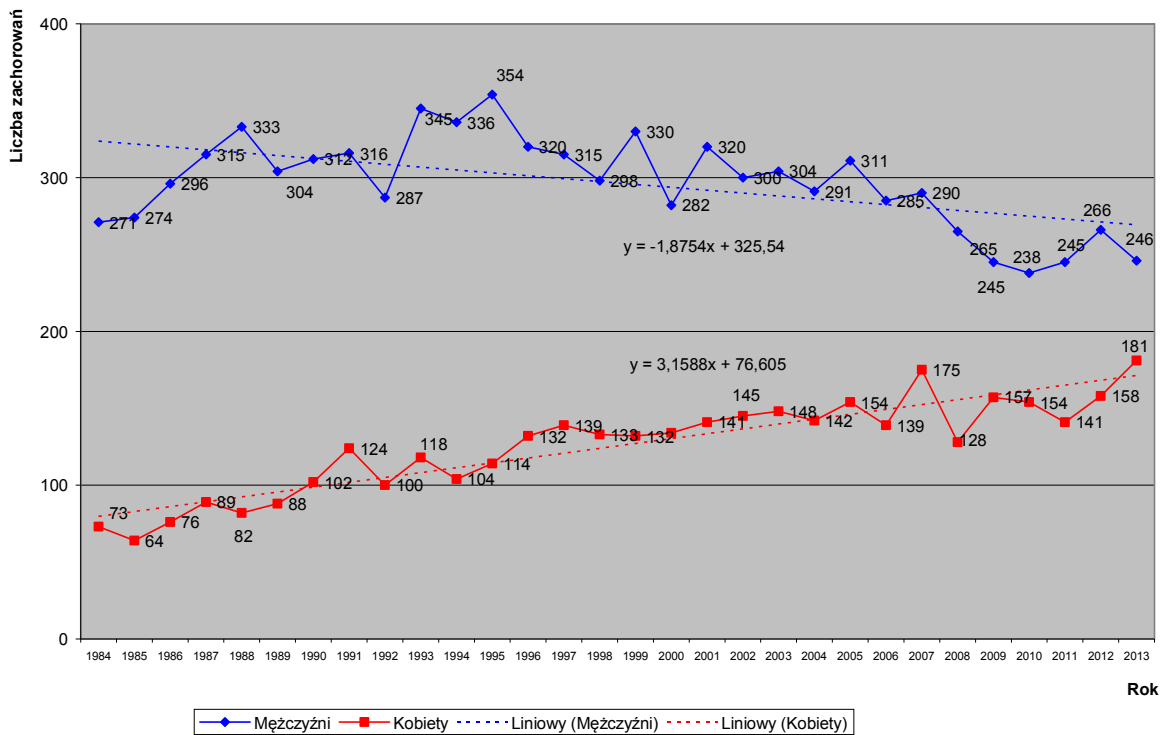
Ryc. 7 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory odbytnicy (C19-C21) we Wrocławiu w latach 1984-2013

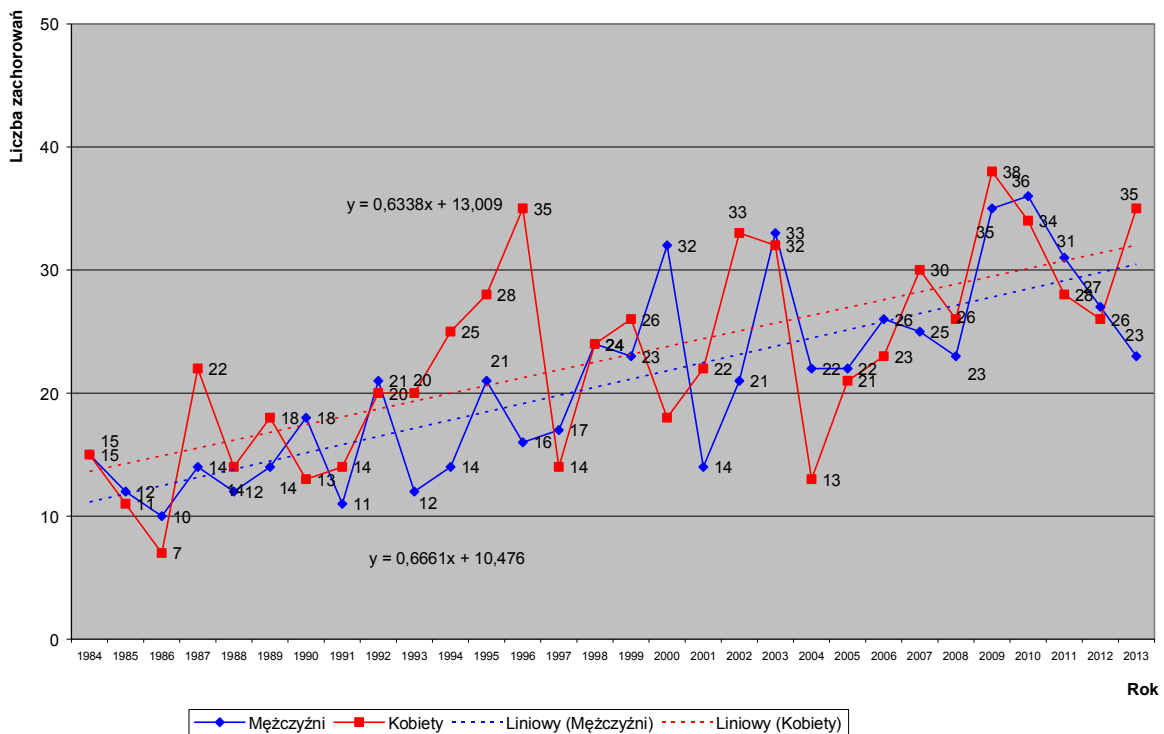
Ryc. 8 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory trzustki (C25) we Wrocławiu w latach 1984-2013

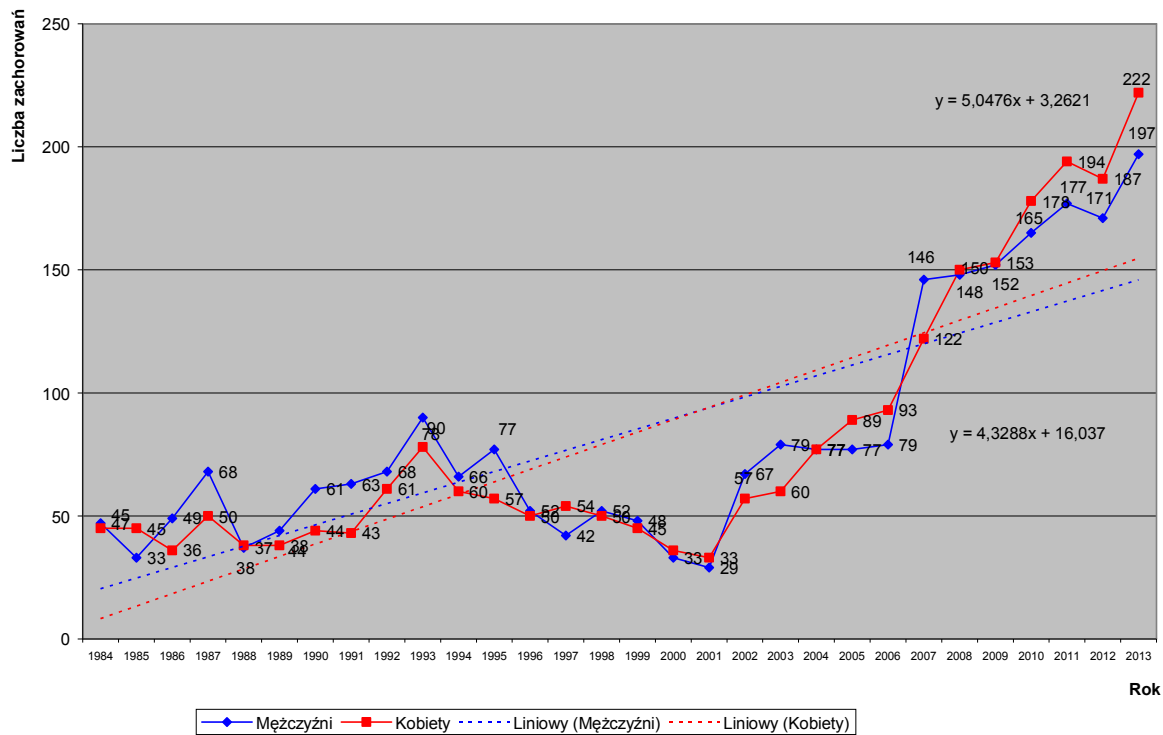
Ryc. 9 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory płuc (C34) we Wrocławiu w latach 1984-2013

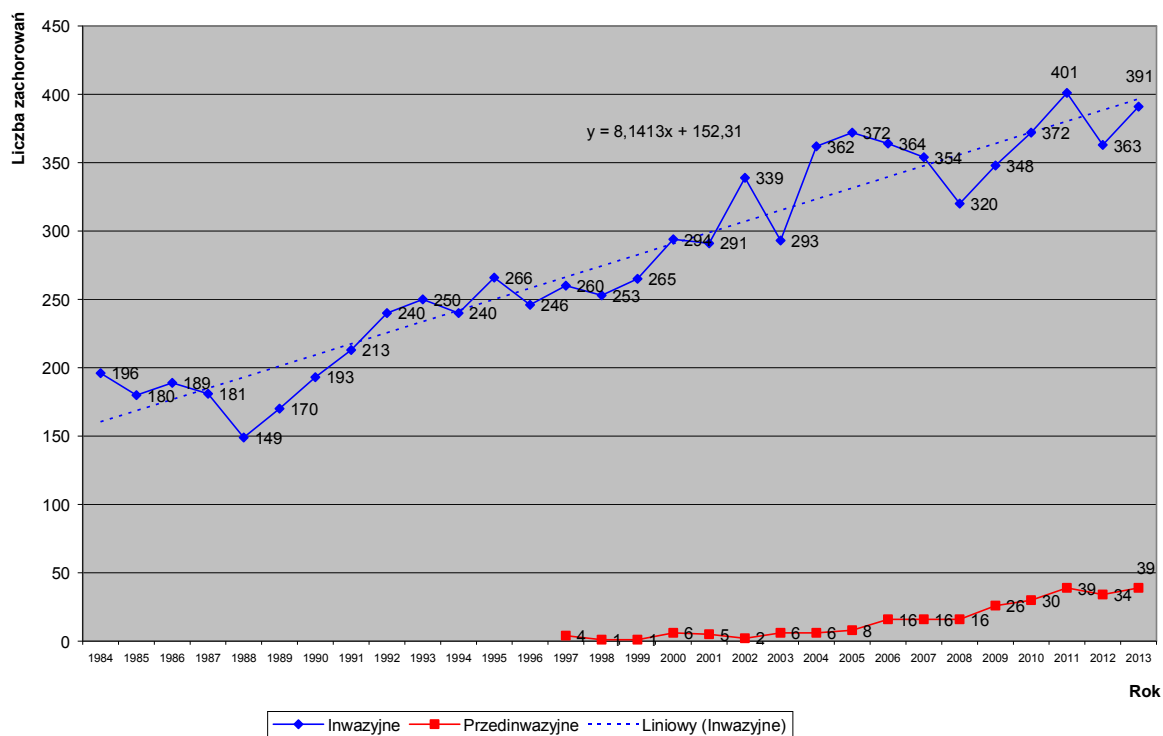
Ryc. 10 Zmiany liczb zachorowań na czerniaka złośliwego skóry (C43) we Wrocławiu w latach 1984-2013

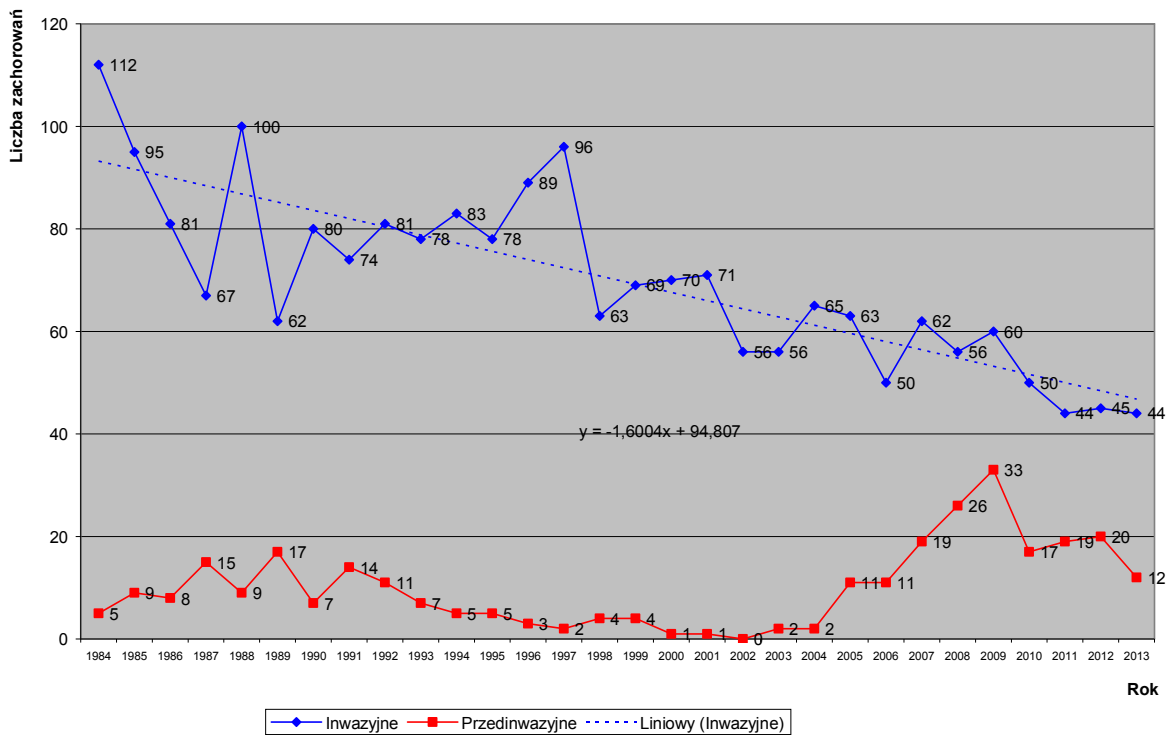
Ryc. 11 Zmiany liczb zachorowań na inne nowotwory złośliwe skóry (C44) we Wrocławiu w latach 1984-2013

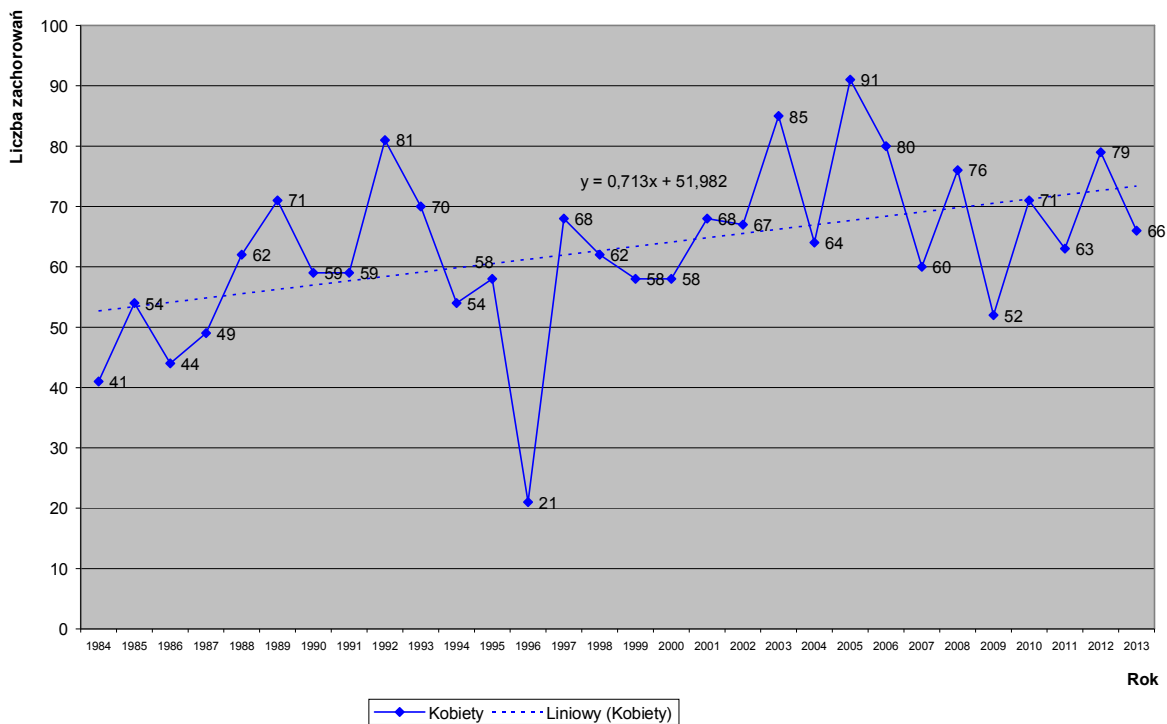
Ryc. 12 Zmiany liczb zachorowań kobiet na nowotwory piersi (C50) we Wrocławiu w latach 1984-2013

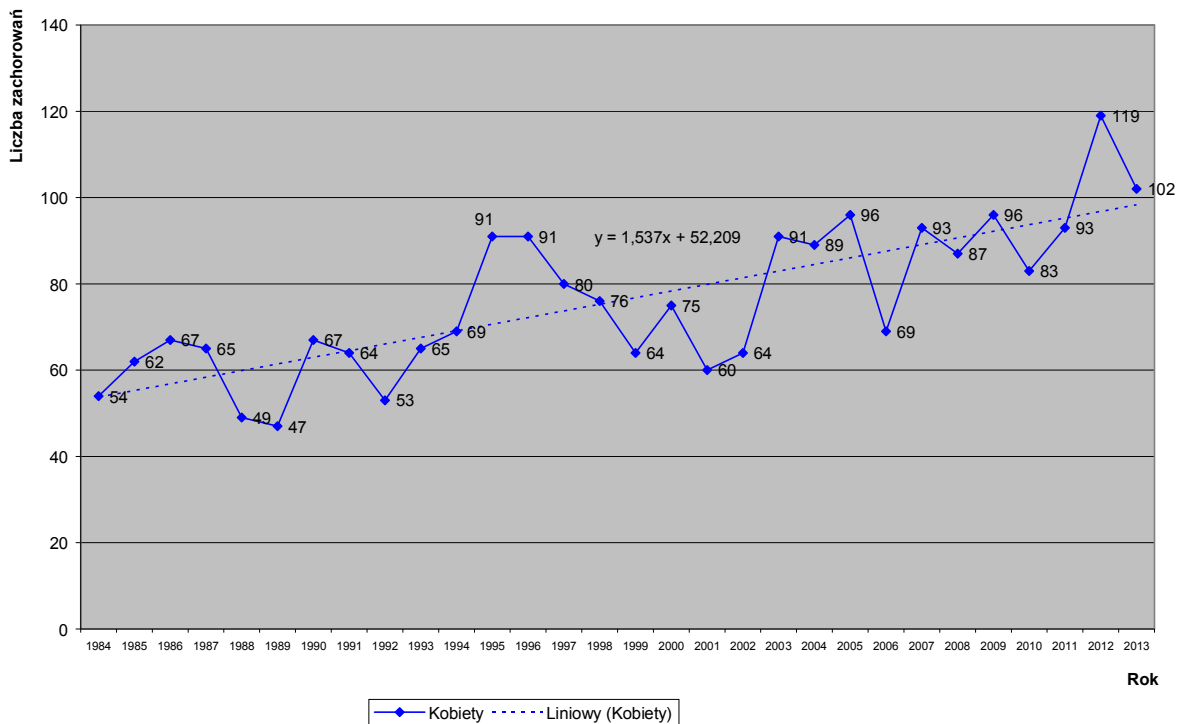
Ryc. 13 Zmiany liczb zachorowań na raki szyjki macicy (inwazyjne C53 i *in situ* D06) we Wrocławiu w latach 1984-2013

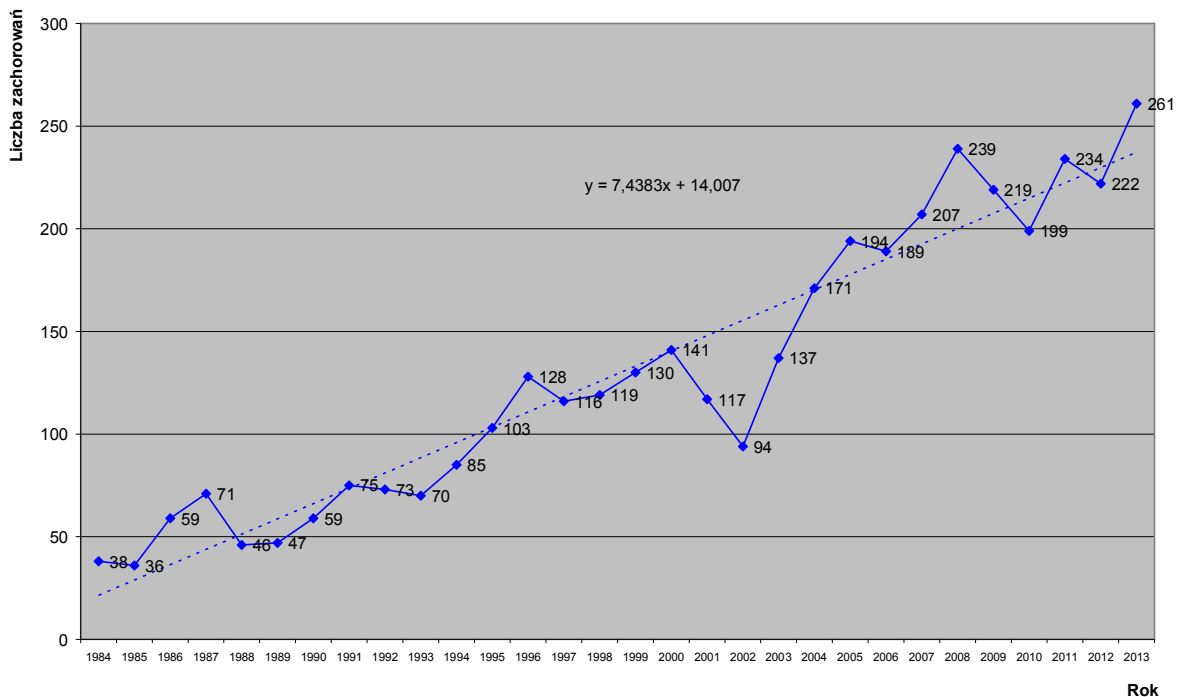
Ryc. 14 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory trzonu macicy (C54) we Wrocławiu w latach 1984-2013

Ryc. 15 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory jajnika (C56) we Wrocławiu w latach 1984-2013

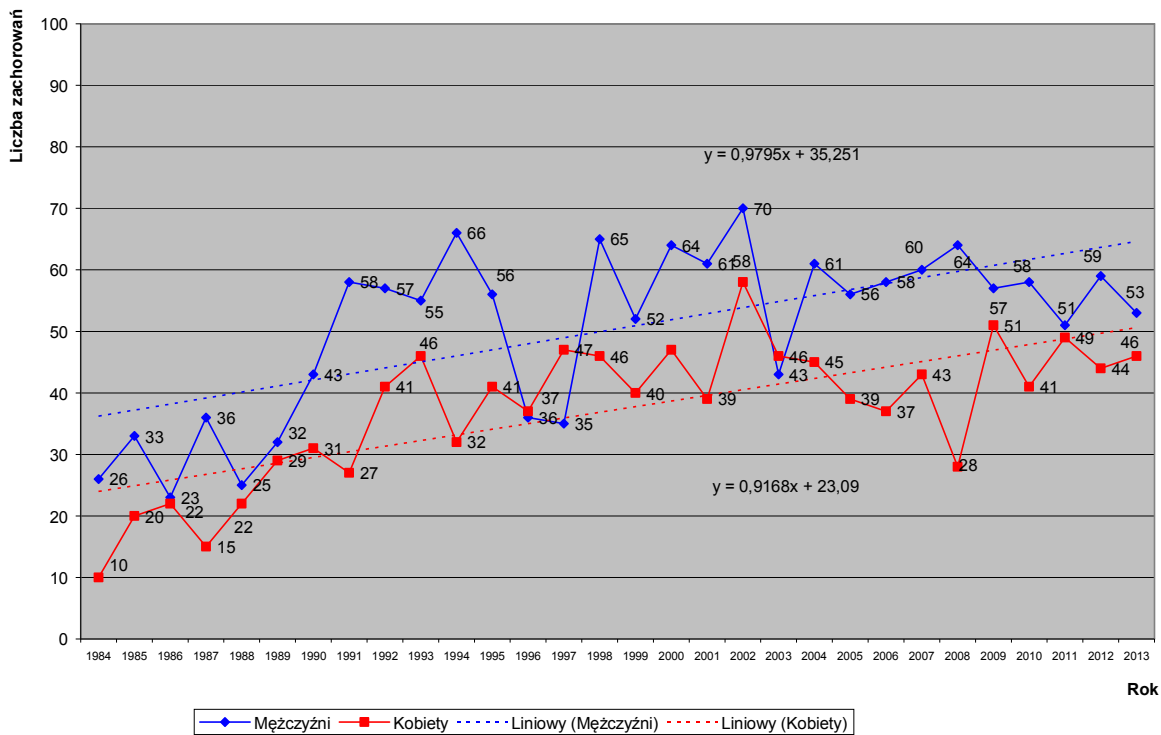

Ryc. 16 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory gruczołu krokowego (C61) we Wrocławiu w latach 1984-2013

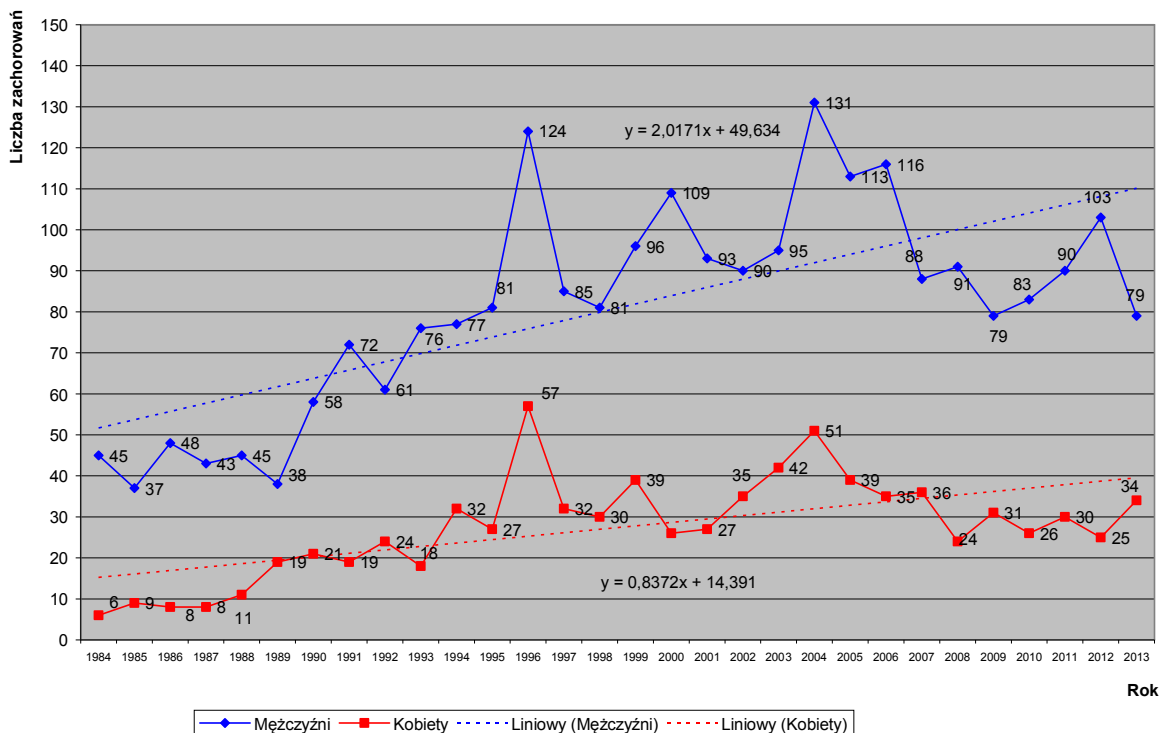

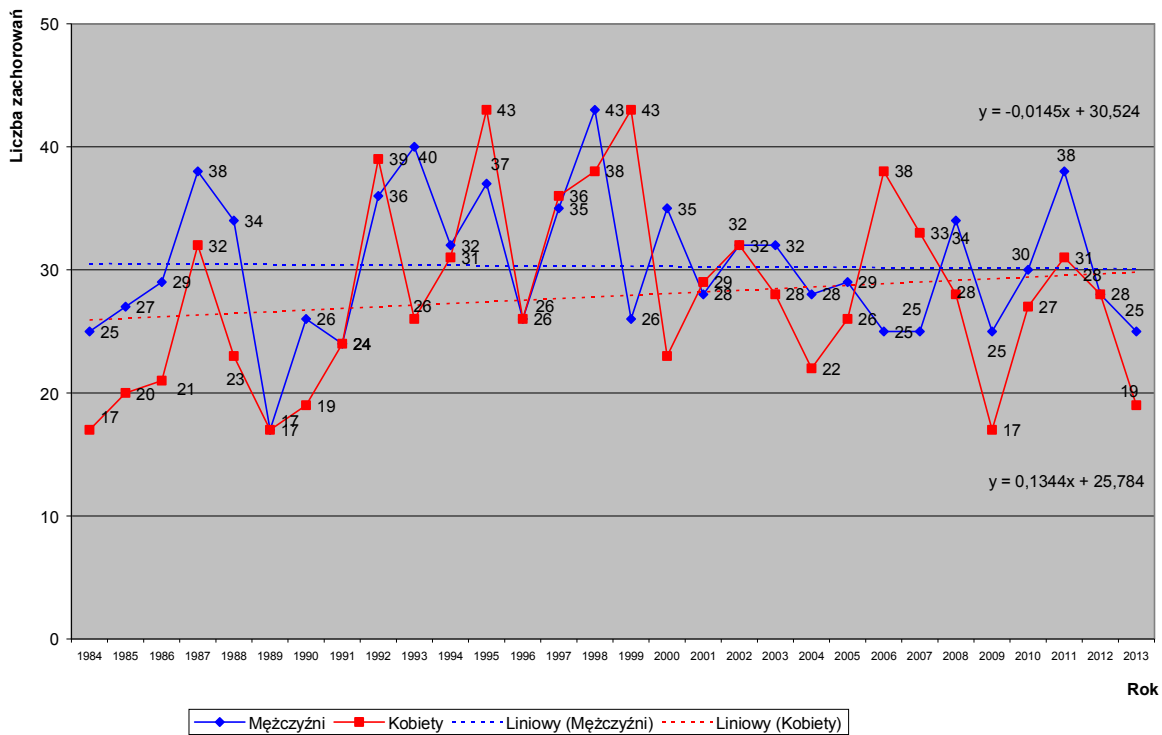
Ryc. 17 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory nerki (C64) we Wrocławiu w latach 1984-2013

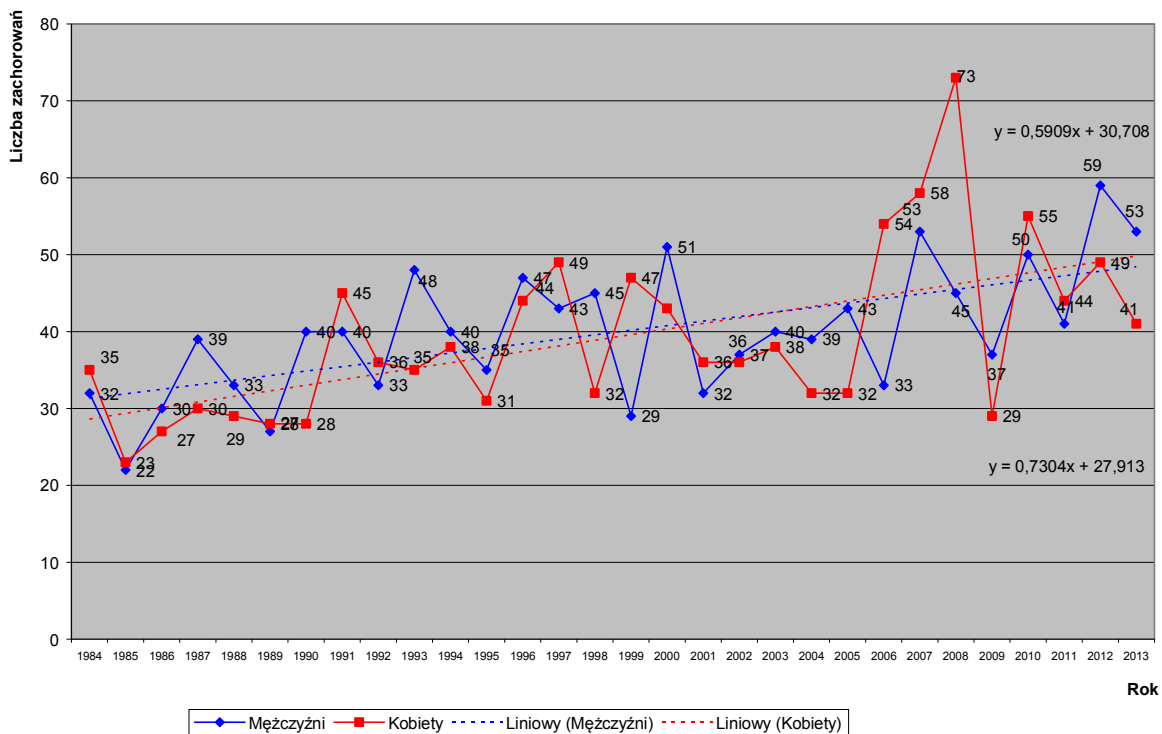
Ryc. 18 Zmiany liczb zachorowań na nowotwory pęcherza moczowego (C67) we Wrocławiu w latach 1984-2013

Ryc. 19 Zmiany liczb zachorowań na białaczkę (C91-C95) we Wrocławiu w latach 1984-2013

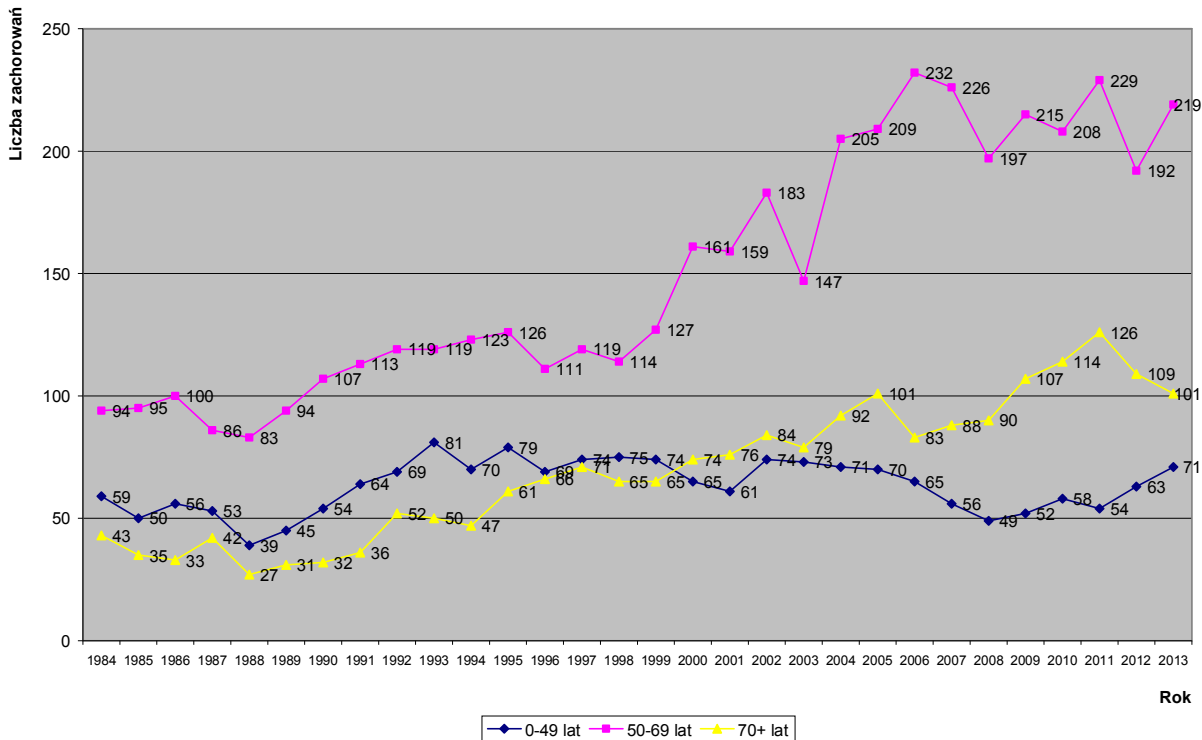

Ryc. 20 Zmiany liczb zachorowań na chłoniaki (C81-C85, C88, C90, C96) we Wrocławiu w latach 1984-2013

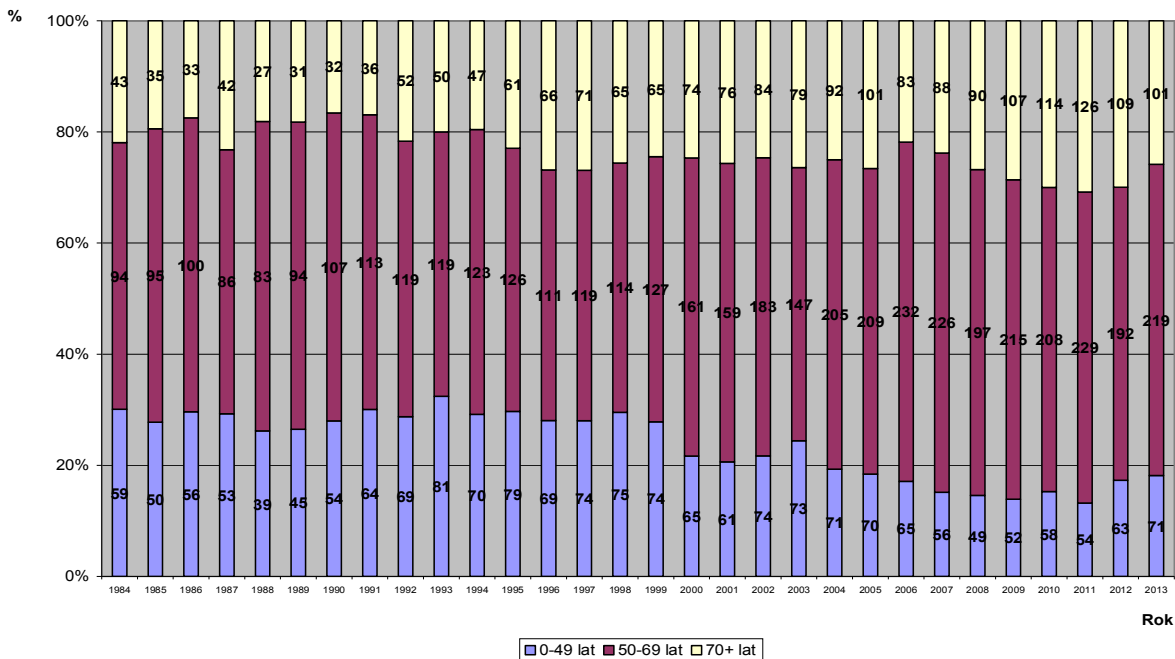

SKRYNING NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH PIERSI

W grupie „przesiewowej” kobiet 50-69 lat wykrywanych jest obecnie rocznie ponad 200 zachorowań.

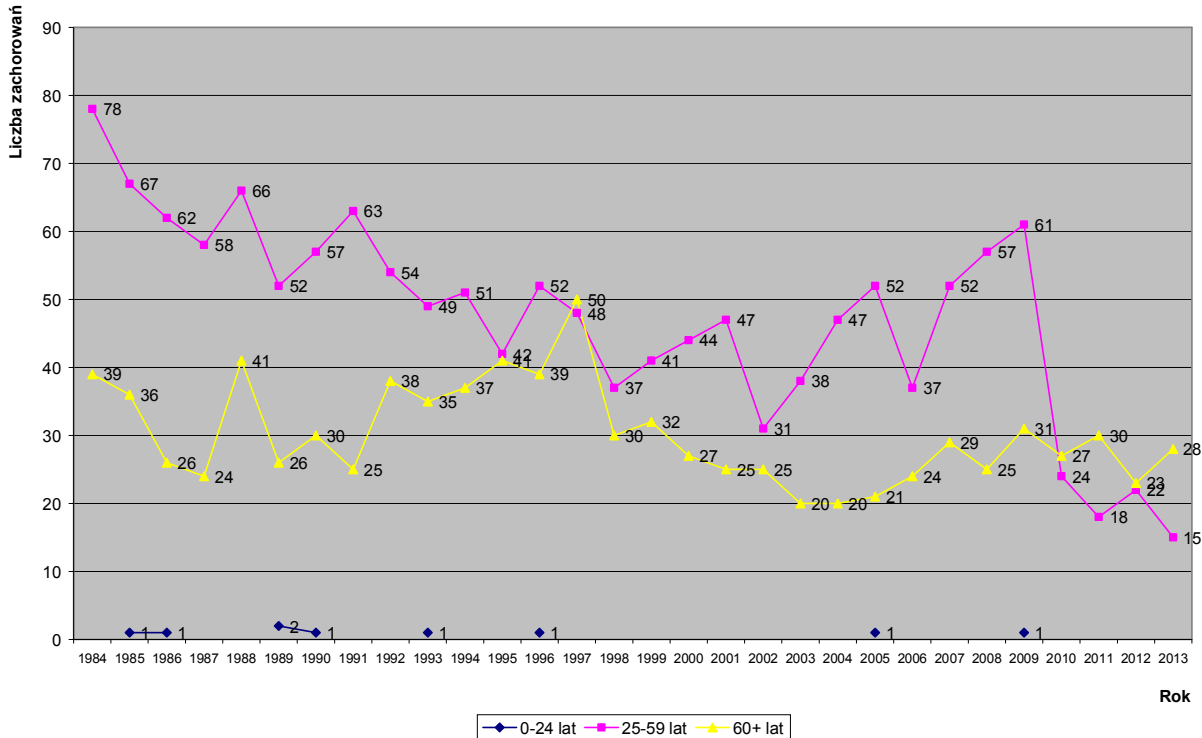

Nowotwory złośliwe piersi w grupie objętej badaniem przesiewowym 50-69 lat stanowią obecnie prawie 60% wszystkich wykrywanych nowotworów. Zmniejsza się odsetek nowotworów piersi u kobiet w wieku „przed przesiewem”, obecnie jest ich około 15-20%, natomiast co czwarty rak piersi we Wrocławiu występuje u kobiety starszej, niż objęte badaniem skryningowym.

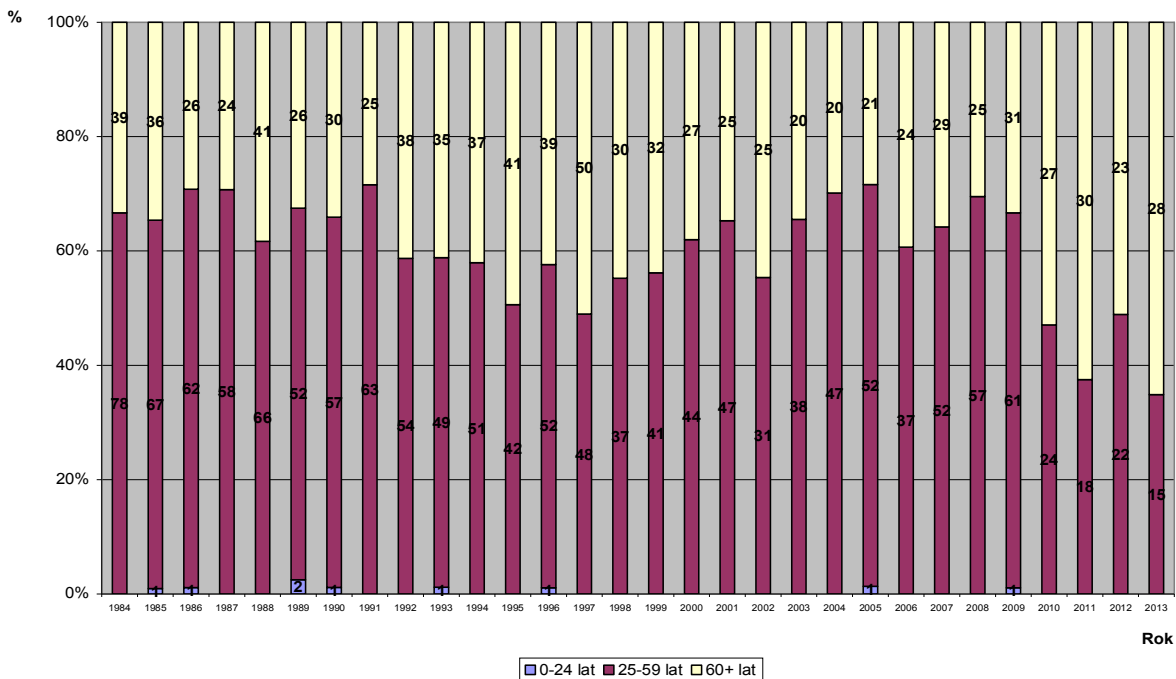

SKRYNING RAKA SZYJKI MACICY

Badanie przesiewowe obejmuje grupę wiekową 25-59 lat, obecnie wykrywa się u mieszkanek Wrocławia w tym wieku średnio 20 inwazyjnych raków szyjki macicy rocznie. W latach 2004-2009 było to średnio 51 zachorowań rocznie. Prawdopodobnie zmiana ta jest następstwem badań przesiewowych, w trakcie których wykrywane były zmiany przedrakowe.

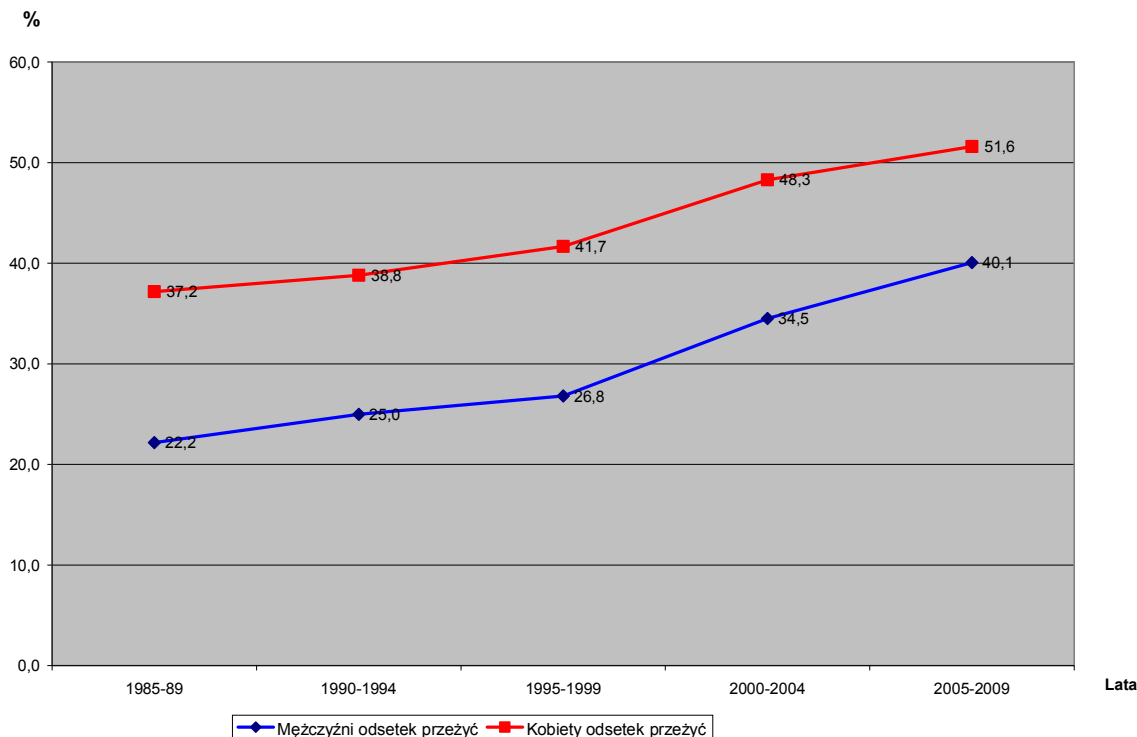
Do roku 2009 zachorowania w grupie 25-59 lat stanowiły 60-70% wszystkich zachorowań. Od roku 2010 udział we wszystkich zachorowaniach zmniejszył się do 35 – 49% rocznie, obecnie więcej zachorowań stwierdzamy w grupie kobiet od 70 roku życia.

PRZEŻYCIA 5-LETNIE

Po powolnym wzroście wskaźników wyleczalności nowotworów w okresie 1985-1999 z 22,2 do 26,8% u mężczyzn i z 37,2 do 41,7% u kobiet od roku 2000 nastąpiło znaczne zwiększenie się obu wskaźników. W porównaniu z danymi za lata 1995-99 obecnie stwierdzone są wyższe u mężczyzn o 13,3% i u kobiet o 9,9%.

Należy pamiętać, że wobec obecnie stwierdzanych we Wrocławiu około 3.200 zachorowań rocznie, każdy 1% zwiększenia się wskaźnika przeżyć 5-letnich oznacza wyleczenie dodatkowych 32 chorych.

Na wartości wskaźników przeżyć obserwowanych na powyższej rycinie wpływ mają zgony spowodowane także innymi przyczynami, niż nowotwór. Uwzględniając wymieralność naturalną, wskaźnik przeżyć względnych za lata 2005-2009 dla mieszkańców Wrocławia chorujących na nowotwory złośliwe wyniósł u mężczyzn 48,8% i u kobiet 56,7%. Był on nieco niższy od podawanego przez badanie EURO CARE-5 za lat 2000-2007 dla Europy (50,4 i 59,3%), ale znacznie wyższy od podawanego w tym samym badaniu dla Polski (35,4 i 50,1%).

PIŚMIENNICTWO

- Błaszczyk J., Pudelko M., Bębenek M.: Przeżycia pięcioletnie chorych na nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim z lat 1985-2001. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2007.
- Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2012. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2014,
- Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 2012 roku. Centrum Onkologii, Warszawa, 2014,

- www.onkologia.org.pl
- www.eurocare.it

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY ZGŁOSZENIA NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH

Zasady Ogólne

Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego MZ/N-1a służy do zgłaszania wykrytych przypadków nowotworów złośliwych oraz raka *in situ* przez placówki publicznej i niepublicznej służby zdrowia na terenie całego kraju.

Kartę należy wypełniać:

- przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu,
- przy wizytach kontrolnych, w czasie których zostanie stwierdzona zmiana mająca związek z leczeniem lub postępowaniem choroby,
- na podstawie aktu zgonu, jeśli przyczyną zgonu był nowotwór złośliwy.

Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00-C97 oraz D00-D09.

ZASADY WYPEŁNIANIA KARTY

Kartę należy wypełniać czytelnie czarnym lub niebieskim długopisem, używając drukowanych liter, a pola kodowe zaznaczać symbolem X wewnątrz obszaru pola.

Nie należy wypełniać pól oznaczonych szarym kolorem (nr 2, 11, 25, 29, 38).

- Pole 1. Należy zaznaczyć, czy pacjent ma wypełnianą kartę KZNZ po raz pierwszy, czy jest to jego kolejna karta.
- Pole 2. Nie wypełniać (wypełnia regionalny rejestr onkologiczny).
- Pole 3. Należy wstawić nazwę lub stempel jednostki zgłaszającej oraz wpisać jej numer REGON.
- Pole 4. Należy wpisać pełny numer PESEL.
- Pole 5. Należy wpisać datę urodzenia według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 6. Należy zaznaczyć znakiem X odpowiednią płeć.
- Pole 7. Należy wpisać aktualne nazwisko pacjenta.
- Pole 8. Należy wpisać imię (imiona) pacjenta.
- Pole 9. Przy zmianie nazwiska należy podać również to nazwisko, które pacjent nosił w czasie postawienia pierwszej diagnozy czy poprzednich zgłoszeń.
- Pole 10. Należy wpisać miejscowość, w której pacjent jest zameldowany na stałe.
- Pole 11. Nie wypełniać (wypełnia Rejestr Nowotworów Złośliwych).
- Pole 12. Należy wpisać ulicę, nr domu i mieszkania pacjenta w miejscu zameldowania.
- Pole 13. Należy wpisać gminę, w której leży miejscowość.
- Pole 14. Należy wpisać powiat, w którym leży miejscowość.
- Pole 15. Należy wpisać województwo, w którym leży miejscowość.
- Pole 16. Należy zaznaczyć znakiem X rodzaj wykonywanego zajęcia.
- Pole 17. Należy zaznaczyć znakiem X wykształcenie pacjenta.
- Pole 18. Należy wpisać datę rozpoznania nowotworu według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 19. Należy wpisać datę porady ambulatoryjnej według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 20. Należy wpisać datę przyjęcia do szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 21. Należy wpisać datę wypisu ze szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 22. Należy wpisać datę zgonu pacjenta według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 23. Należy zaznaczyć znakiem X miejsce zgonu pacjenta (hospicjum należy do kategorii „inne”).
- Pole 24. Należy zaznaczyć znakiem X przyczynę zgonu pacjenta.
- Pole 25. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie kliniczne z dokładnym umiejscowieniem nowotworu (także tkanki krwiotwórczej i układu chłonnego), precyzując czy chodzi o umiejscowienie pierwotne, czy przerzut, a pierwotny punkt wyjścia nowotworu jest nieznan.
- Pole 26. Należy zaznaczyć, czy rozpoznany nowotwór jest pierwszym nowotworem, czy jest to kolejny różny histologicznie nowotwór. Nie należy zakreślać pól w wypadku przerzutów.
- Pole 27. W wypadku nowotworów umiejscowionych w narządach parzystych należy podać stronę ciała pacjenta, po której znajduje się nowotwór.
- Pole 28. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie histopatologiczne.
- Pole 29. Jeżeli chory nie miał badania histopatologicznego, w polu należy zakreślić „nie pobrano materiału do badania”. Jeżeli nie otrzymano jeszcze wyniku badania, należy zakreślić „pobrano wycinek - badanie w toku”. Jeżeli wynik badania był ujemny, należy zakreślić „wynik negatywny”, jeśli zaś badanie potwierdziło występowanie nowotworu, należy podać pełne rozpoznanie histopatologiczne lub zakreślić „wynik pozytywny”.
- Pole 30. Należy zakreślić stadium zaawansowania choroby nowotworowej według klasyfikacji TNM.
- Pole 31. Jeśli diagnostyka TNM nie jest możliwa, należy określić stadium zaawansowania choroby.
- Pole 32. Jeżeli nie wykonano badania histopatologicznego, należy zakreślić, jakie inne badania były podstawą rozpoznania nowotworu. Wskazywanie innych badań, których rezultat nie posiada istotnej wartości diagnostycznej, jest niecelowe. Laparotomię należy zaznaczyć jako operację wywiadowczą.
- Pole 33. Należy określić, jakie metody leczenia skojarzonego zastosowano u pacjenta (kolejność nieistotna).
- Pole 34. Należy zakreślić, jakiemu leczeniu przeciwnowotworowemu nieskojarzonemu poddano dotychczas pacjenta (operacja wywiadowcza nie jest leczeniem chirurgicznym). Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 35. Należy określić rodzaj leczenia, zaznaczając jedną z przewidzianych w karcie możliwości.
- Pole 36. Należy wpisać datę wypełnienia karty według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 37. Pole na podpis lekarza wypełniającego kartę oraz numer statystyczny lekarza.
- Pole 38. Nie wypełniać.
- Pole 39. Czytelny podpis i pieczęć lekarza.